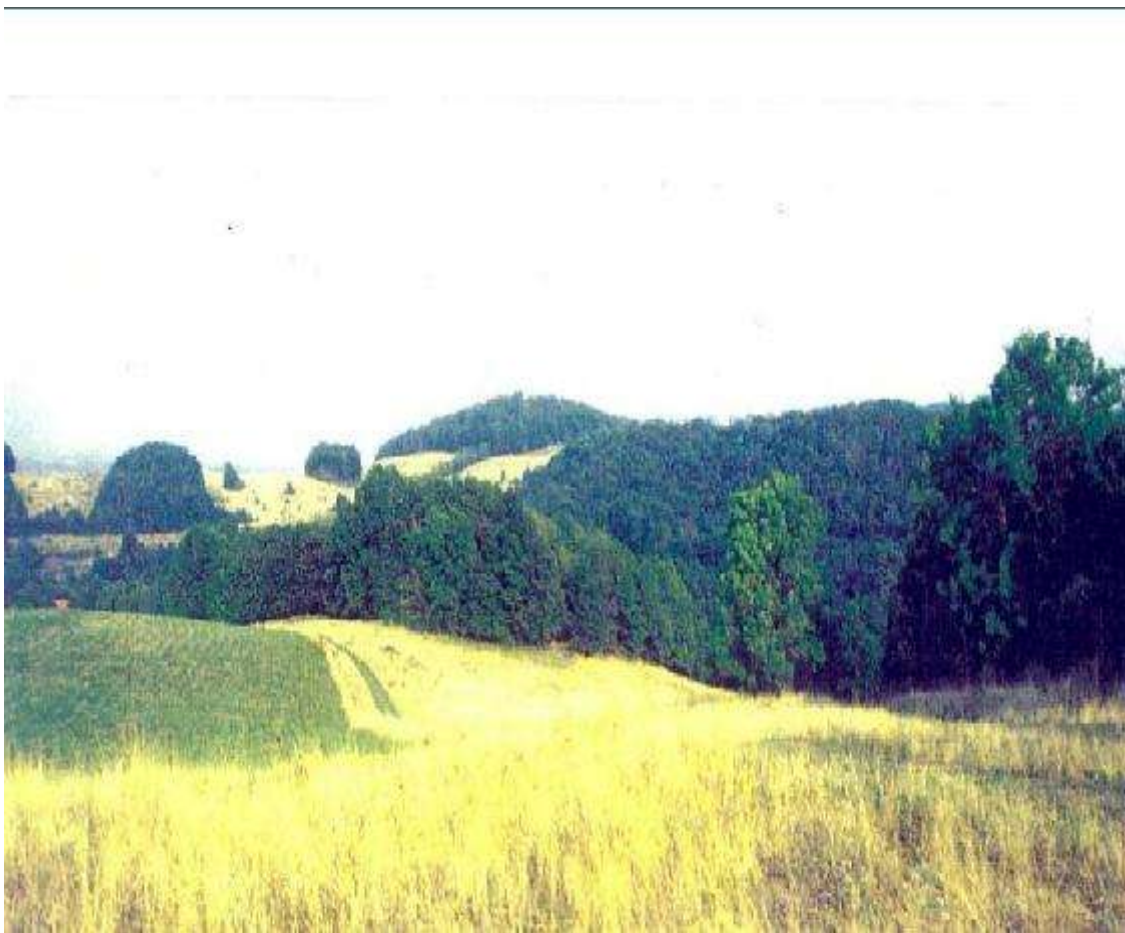

Załącznik do uchwały
Nr XLIII/268/2010
Rady Gminy w Grudziądzu
z dnia 28.10.2010r.

*Plan odnowy miejscowości Wielki Węlcz
na lata 2010 - 2016*

Lipiec 2010 r.

Spis treści

WSTĘP	3
I. Charakterystyka miejscowości	3
1. Położenie miejscowości	3
1.1 Przynależność administracyjna	4
1.2 Mapa Polski z podziałem na województwa	4
1.3 Mapa woj. kujawsko-pomorskiego z podziałem na powiaty	5
1.4 Mapa Gminy Grudziądz z podziałem na sołectwa.....	5
1.5 Powierzchnia	6
1.6 Ludność	8
2. Historia miejscowości	10
2.1 Struktura przestrzenna miejscowości	13
II. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	13
1. Zasoby przyrodnicze	13
2. Dziedzictwo kulturowe.....	15
2.1 Stanowiska Archeologiczne	19
3. Obiekty i tereny	19
4. Infrastruktura społeczna	21
5. Infrastruktura techniczna.....	25
6. Gospodarka i rolnictwo.	26
6.1 Klasyfikacja gleb.....	26
6.2 Struktura użytków	28
7. Warunki hydrogeologiczne	29
8. Kapitał społeczny i ludzki	30
III. Ocena mocnych i słabych stron - Analiza SWOT	30
IV. Opis planowanych zadań na lata 2010-2016	32
V. Podsumowanie	33

WSTĘP

Podstawą rozwoju miejscowości Wielki Wełcz jest wypracowanie dokumentu pn. „Plan Odnowy Miejscowości Wielki Wełcz” oraz kierunki jego rozwoju na kolejne lata 2010-2016 wraz z celami, kierunkami i zadaniami inwestycyjnymi.

Wypracowanie takiego planu jest możliwe tylko w wyniku aktywnego współdziałania mieszkańców, którzy najlepiej potrafią określić potrzeby swojej społeczności. Stąd niniejszy „Plan” jest efektem otwartej dyskusji mieszkańców, prowadzonej w formie spotkań, zebrań i warsztatów w trakcie, których mieszkańcy sołectwa decydowali o przyszłości i kierunkach rozwoju swej wsi.

Opracowanie a następnie wdrożenie planu odnowy wiąże się z określonymi korzyściami dla społeczności lokalnej polegającej na:

- odbudowie i wzmocnieniu tożsamości kulturowej oraz aktywizacja mieszkańców poprzez programy edukacyjno-kulturalne, kierowane do różnych grup mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, seniorów, kobiet;
- wzroście atrakcyjności życia społeczno-kulturowego na wsi;
- wdrażaniu pozytywnych zmian akceptowanych przez mieszkańców;
- aktywacji społeczności lokalnej – wzrost tożsamości z miejscem zamieszkania i stopnia integracji mieszkańców wokół działania na rzecz środowiska- miejscowości.

I. Charakterystyka miejscowości

1. Położenie miejscowości

Wieś Wielki Wełcz to miejscowość leżąca w Dolinie Wisły ok. 12 km na północ od Grudziądza. Wielki Wełcz położony jest w niecce Basenu

Grudziądzkiego nad Wisłą. Miejscowość graniczy z Zakurzewem, Leśniewem, Mokrem, Rusinowem i Okrągłą Łąką. Wieś ulokowana jest na granicy z województwem pomorskim, na północno-zachodnim skraju powiatu grudziądzkiego, w pobliżu wału przeciwpowodziowego. Leży wśród malowniczo rozciągających się lasów, które otaczają go od strony wschodniej i południowej. Od zachodu wieś graniczy z „królową rzek polskich – Wisłą”. Miejscowość położona jest pomiędzy drogą krajową nr 55 relacji Nowy Dwór Gdański - Malbork - Kwidzyn - Grudziądz – Stolno, a autostradą A1, która obecnie łączy Trójmiasto z Grudziądzem.

1.1 Przynależność administracyjna

Kraj: Polska

Województwo kujawsko: pomorskie

Powiat: Grudziądzki

Gmina: Grudziądz

Miejscowość: Wielki Wełcz

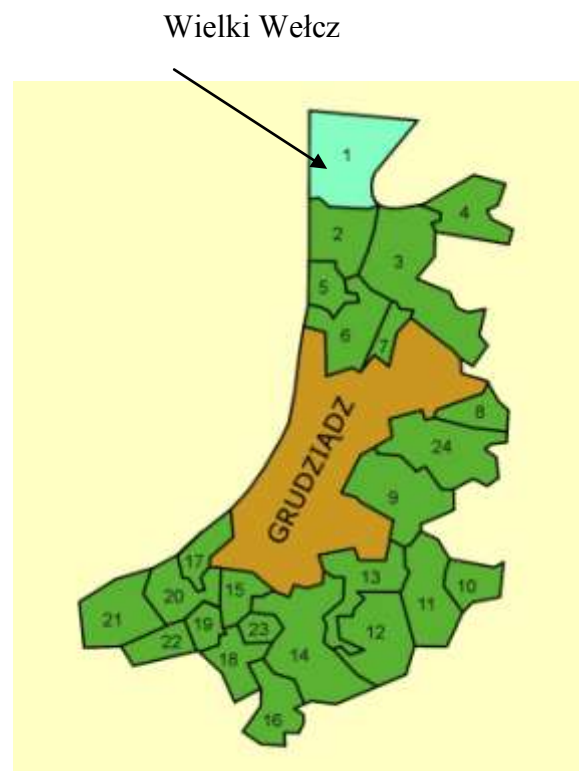
1.2 Mapa Polski z podziałem na województwa

1.3 Mapa woj. kujawsko-pomorskiego z podziałem na powiaty

1.4 Mapa Gminy Grudziądz z podziałem na sołectwa

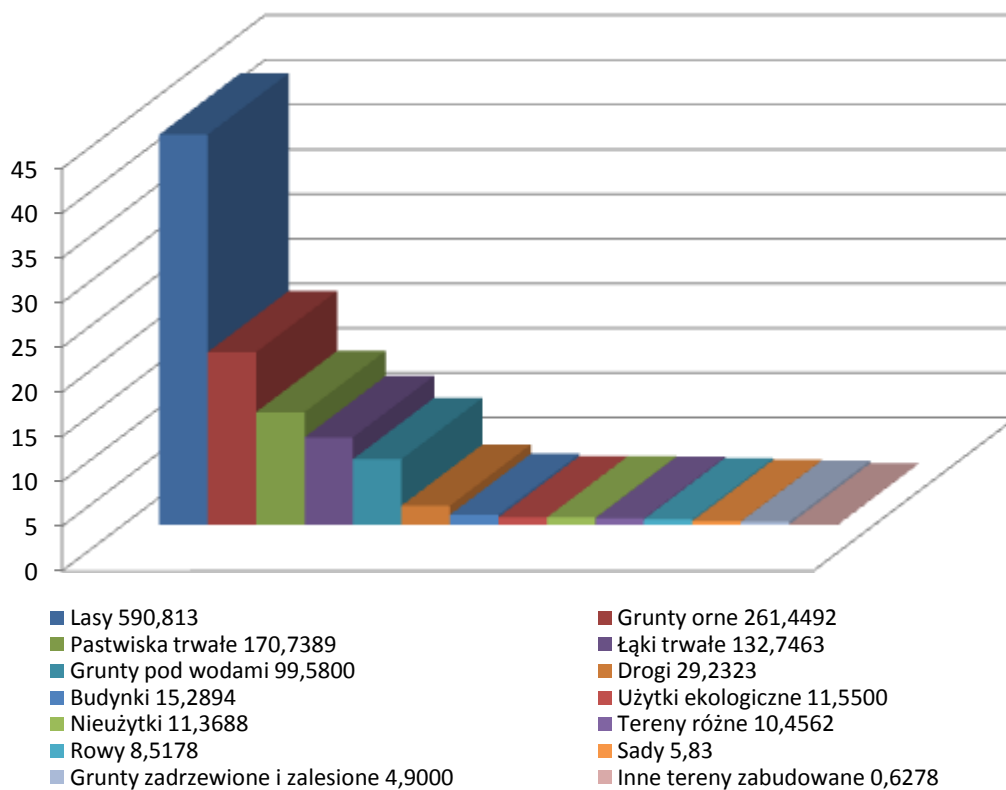

1.5 Powierzchnia

Powierzchnia miejscowości Wielki Wełcz wynosi 1353,2697 ha, co czyni ją sołectwem o dużym obszarze w Gminie Grudziądz. Na powierzchnię ogólną sołectwa składają się min.:

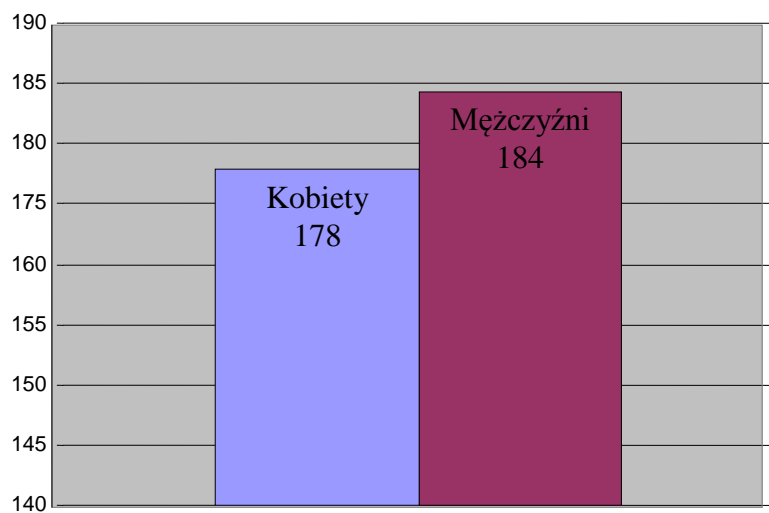
Powierzchnia	1353,2697 ha	100%
Z tego:		
Budynki	15,2894	1,129
Inne tereny zabudowane	0,6278	0,046
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0,1700	0,012
Drogi	29,2323	2,160
Użytki ekologiczne	11,5500	0,853
Lasy	590,813	43,658
Grunty zadrzewione i zalesione	4,9000	0,3620
Łąki trwałe	132,7463	9,809
Nie użytki	11,3688	0,840
Pastwiska trwałe	170,7389	12,616
Grunty orne	261,4492	19,319
Sady	5,83	0,430
Tereny różne	10,4562	0,772
Rowy	8,5178	0,629
Grunty pod wodami	99,5800	7,358

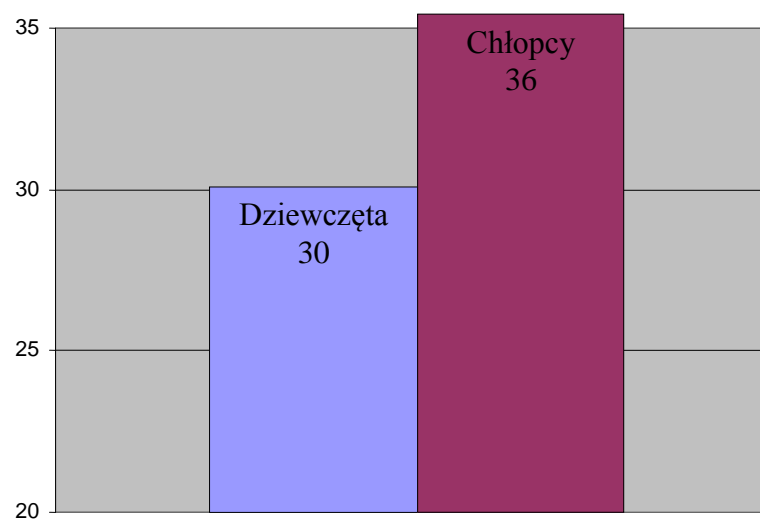
1.6 Ludność

Sołectwo Wielki Wełcz należy do terenów średnio zaludnionych, teren wsi na dzień 07.07.2010 r. zamieszkiwało 362 mieszkańców.

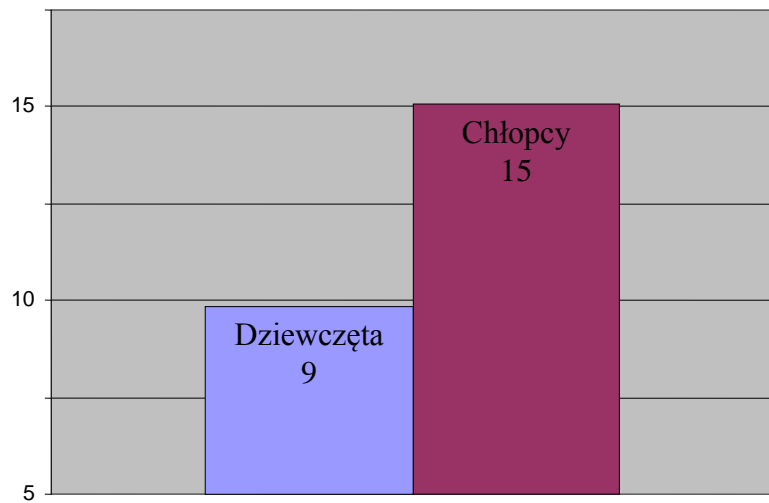
Liczba ludności	Mężczyźni	Kobiety	0 – 13 lat			14 – 18 lat			19 i więcej		
			Ogółem	Dziew	Chłopcy	Ogółem	Dziew	Chłopcy	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
362	184	178	66	30	36	24	9	15	272	139	133

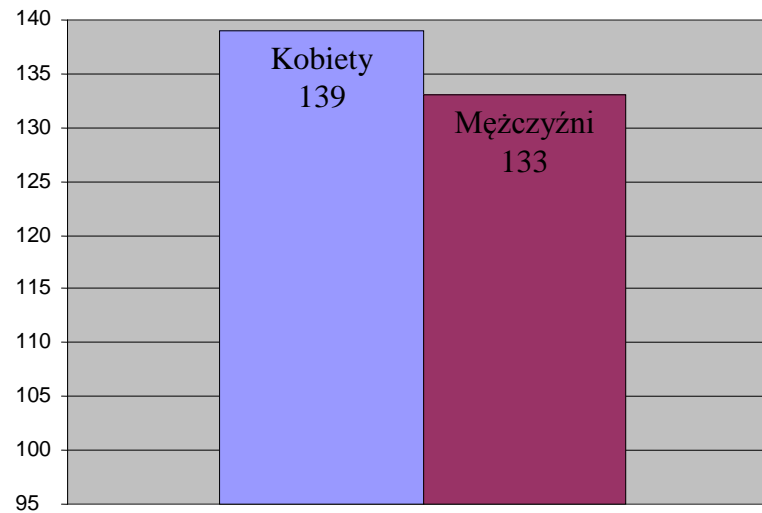
Wykres 1. Ogółem liczba mężczyzn i kobiet.

Wykres 2. Ogółem chłopcy i dziewczynki 0 - 13 lat.

Wykres 3. Ogółem chłopców i dziewczynek pomiędzy 14 - 18 lat.

Wykres 4. Ogółem kobiet i mężczyzn 19 i więcej lat.

2. Historia miejscowości

Miejscowość Wielki Wełcz występuje w źródłach historycznych pod nazwami: 1294 r. – Woltschicz, Wolcz, 1434 r. – Wolfswald, Wolitz, Hogewolitz, 1501 r. – Velcz. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1294 r., kiedy to mistrz krajowy Meinhard von Querfurt oraz bp pomezański Henryk określają jej granice. Wieś graniczyła z dobrami biskupa pomezańskiego. W średniowieczu była własnością krzyżacką i wchodziła pod względem administracyjnym w skład komturstwa grudziądzkiego. W 1394 r. wielki mistrz Konrad v. Jungingen w porozumieniu z biskupem pomezańskim Janem nakazał mieszkańcom Wełcza utrzymywanie tamy głównej i jej górnej części na ostrowie wzdłuż granicy wsi. Wielki Wełcz bardzo ucierpiał w czasie wojny polsko-krzyżackiej w 1414 r., gdzie wymieniony został w krzyżackiej "Księdze Strat". W 1434 r. wielki mistrz Paweł von Russdorf wznowił przywilej lokacyjny dla wsi. Miejscowość obejmowała wtedy 52 łany. W 1438 w księgach czynszowych komturstwa grudziądzkiego wymieniono: wieś Wełcz o 45 łanach chłopskich z czynszem po 1/2 grzywny i 2 kury od łanu, 2 karczmy z czynszem po 3 grzywny i 20 grzywien od mieszkańców wsi zamiast szarwarku. Do 1501 r. wieś należała do Rady Miejskiej Grudziądza, następnie za pozwoleniem króla Jana Olbrachta w XVII w. wieś stała się własnością starosty grudziądzkiego Pawła Sokołowskiego.

Od średniowiecza istniała w Wielkim Wełczu samodzielna parafia, jednak początki jej powstania są trudne do ustalenia. W odnowionym przywileju w 1434 r. plebanowi zastrzeżono 2 wolne łany i z każdego łanu korzec żyta i jęczmienia. Najprawdopodobniej parafia została erygowana na przełomie XIII i XIV w. Od 1641 r. kościół w Wełczu stał się filią parafii w Mokrem. Kościół został zniszczony w czasie wojen szwedzkich, po czym w 1737 r. został gruntownie odbudowany i przekształcony. W czasie okupacji hitlerowskiej był nieczynny.

W połowie XVI w. w Dolinie Wisły osiedlili się osadnicy holenderscy, tzw. mennonicy, w okolicach Grudziądza osiedlili się także w miejscowości Wielki Wełcz. Mennonicy odznaczający się wielką pracowitością, przenieśli na nasze tereny wyższy poziom gospodarki rolnej, usprawnili system odwodnień terenów podmokłych oraz budowania kanałów przyczyniając się do lepszego zagospodarowania doliny Wisły.

Liczba budynków mieszkalnych i mieszkańców wg danych spisowych z lat 1885, 1905 i 1921 jak niżej:

- 1885 - 159 domów mieszkalnych i 987 mieszkańców (kat.112, ewang. 862, menn. 13),
- 1905 – 172 domów mieszkalnych i 983 mieszkańców (kat.90, ewang. 880, menn. 13),
- 1921 - 137 domów mieszkalnych i 742 mieszkańców (kat.75, ewang. 667, menn.13).

Obecnie do Wielkiego Wełcza należy również obszar miejscowości Mały Wełcz, który w XV w. stanowił odrębną osadę. Była to wieś założona w 1619 r. na gruntach należących do starostwa grudziądzkiego przez sprowadzonych z Holandii osadników - mennonitów. Wydano im grunty w dzierżawę długoterminową (na okres 40 lat) za czynszem 250 florenów rocznie. W lustracji starostwa grudziądzkiego z 1664 r. zapisano, że wskutek wylewu Wisły musiano zniżyć czynsz do 160 florenów. W 1754 r. starosta grudziądzki Jerzy Mniszech wydał 4 włóki w Małym Wełczu w dzierżawę 4 osadnikom za czynszem 120 florenów rocznie. Według topografii Golbecka w 1789 r. wieś liczyła 9 dymów. Dotychczasowych dzierżawców uwłaszczono w 1833 r. - na własność otrzymało grunty 5 włościan. W 1893 r. do wsi należało 165 ha gruntów, w tym 84 roli ornej, 4 łąk i 2 lasu. Przynależność do parafii: katolickiej w Mokrem, ewangelickiej w Nebrowie Wielkim (pow. Kwidzyn). Siedziba parafii mennonickiej znajdowała się w Wielkim Wełczu.

Liczba budynków mieszkalnych i mieszkańców wg danych spisowych z lat 1885, 1905 i 1921 jak niżej:

- 1885 - 10 domów mieszkalnych i 92 mieszkańców (kat. 6, ewang. 86)
- 1905 - 11 domów mieszkalnych i 80 mieszkańców (kat. 2, ewang. 78)
- 1921 - 11 domów mieszkalnych i 53 mieszkańców (kat. 2, ewang. 51)

Decyzja o utworzeniu szkoły w Wielkim Węlczu zapadła prawdopodobnie w 1866 r. Budowa zakończyła się ok. 1876 r.. Był to budynek drewniany, przestronny, jasny i jak na ówczesne czasy – nowoczesny. Nauka odbywała się w języku niemieckim. Około 1900-1903 r. obok starej drewnianej szkoły powstał nowy budynek. Nowa szkoła była budynkiem murowanym, piętrowym o przestronnych klasach. W okresie zimowym w szkołach wiejskich nauka realizowana była w 30 godzinach tygodniowo z czego 14 godzin poświęcano na naukę religii. Podczas II wojny światowej szkoła przyjmuje charakter niemiecki. Dopiero po wyzwoleniu Wielkiego Węlcza (28.01.1945 r.) uruchomiono na powrót Szkołę Publiczną. Obok szkoły działalność rozpoczęło Państwowe Przedszkole.

Ochotnicza Straż Pożarna w Wielki Węlczu istniała już przed II wojną światową. Po odzyskaniu niepodległości w styczniu 1945 r. OSP w Wielkim Węlczu obudziła się do życia. Sprzęt strażacki, który ocalał w czasie wojny mieścił się tymczasowo w zastępczym budynku szkolnym. Na przestrzeni lat Zarząd Jednostki zmieniał się wielokrotnie. Od początku lat pięćdziesiątych następuje permanentne dosprzętowanie ochotniczej straży. Dzień 25.09.1964 r. był dniem bardzo pamiętnym dla całego Wielkiego Węlcza. OSP otrzymała samochód pożarniczy wraz z innym sprzętem.

2.1 Struktura przestrzenna miejscowości

Wielki Wełcz to wieś o budowie rozproszonej w typie rzędówki bagiennej. Reliktem osady lokacyjnej jest skupienie zabudowy w rejonie kościoła. We wsi nie są wyodrębnione konkretne ulice o własnych nazwach. Życie wsi - a co za tym idzie - również jego zabudowa skoncentrowana jest przy Kościele Św. Jana Chrzciciela. W miejscowości brak jest osobowości kulturowych. Formę rozproszoną stanowią głównie gospodarstwa rolne. Dzięki występowaniu w sołectwie Wielki Wełcz najlepszych gleb typu mady klasy I i II jest to teren sprzyjający uprawom rolnym.

Krajobraz wsi stanowią przede wszystkim lasy, które zajmują ponad 43 % całego obszaru miejscowości. Kompleks leśny w Wielkim Wełczu wraz z przyległymi okolicami obejmuje obszar 601,30 ha. Leśnictwo Wielki Wełcz należy do Nadleśnictwa Jamy. Lasy państwowe zajmują natomiast 34,15 ha. Ponadto teren jest wzbogacony śródpolnymi i przydrożnymi zadrzewieniami. Obszar pagórkowaty, bogaty w zarośla.

II. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

1. Zasoby przyrodnicze

Wielki Wełcz położony jest w niecce Basenu Grudziądzkiego. Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Toruńskiego nr 9/98 z dnia 15.05.1998 r. ochronie poddawać należy unikatowe stanowisko dokumentacyjne obejmujące zalesiony fragment zboczowy Basenu Grudziądzkiego i wysoczyzny morenowej, pociętej siecią źródlisk i wąwozów z wychodnią skał plejstocénskich, które występują również na terenie Wielkiego Wełcza.

W Wielkim Wełczu natrafiono na najstarsze ślady działalności człowieka. Odkryto tu relikty obozowiska ludności koczowniczej datowane na około 9000 lat p.n.e. W lesie przylegającym do miejscowości znajduje się stary, około 260-letni dąb, który jest uznanym w Zarządzeniu nr 44/82 Wojewody Toruńskiego z 25.08.1982 r. pomnikiem przyrody.

Dzięki zarybianiu Wisły w Grudziądzu i okolicach, na wysokości miejscowości Wielki Wełcz występuje wiele gatunków ryb. Żyją tu między innymi: trocie, szczupaki, sandacze, okonie, klenie oraz bolenie, co sprawia że ten nadwiślański rejon jest bardzo atrakcyjny dla wędkarzy.

Fot. 1 Krajobraz Wielkiego Wełcza

Przez ostatnie lata w lesie nad Wisłą, na terenie Wielkiego Wełcza zadomowiły się orły bieliki. Planowano stworzyć rezerwat przyrody na tym terenie, właśnie ze względu na te ptaki. Niestety orły odleciały, gdyż zaczęły wzbudzać zbyt wielką ciekawość ludzi.

Ponadto na terenie nieczynnego cmentarza mennonickiego oprócz starodrzewu lip i klonów w wieku ok. 200 lat, rosną krzewy lilaka.

Wielki Wełcz nie ma przemysłu, który powodowałby emisję zanieczyszczeń do powietrza. W chwili obecnej jedynym źródłem zanieczyszczeń są w okresie zimowym, lokalne kotłownie, które powodują wzrost tzw. niskiej emisji oraz tzw. zanieczyszczenia importowane. Jednak zgodnie z wytyczonymi kierunkami rozwoju skierowanymi na szybkie zagospodarowanie Strefy Przemysłowej, spodziewać się można powstania w Wielkim Wełczu przedsiębiorstw zajmujących się odzyskiem i przeróbką surowców wtórnych, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo z Zakładem Utylizacji Odpadów w Zakurzewie.

2. Dziedzictwo kulturowe

Najcenniejszym zabytkiem wsi jest Kościół rzymskokatolicki pw. Św. Jana Chrzciciela zbudowany na przełomie XIII/XIV w. Jest to Kościół gotycki o zatartych cechach stylowych, orientowany, murowany z cegły i otynkowany. Salowy korpus zamknięty trójbocznie od wschodu i zakrystią od południa. Zachodnie naroża kościoła oskarpowane jednoskokowo. Otwory okienne zamknięte odcinkowo.

Fot. 1. Kościół pw. Św. Jana Chrzciciela w Wielkim Węlczu.

Zachodnia elewacja Kościoła z odcinkowo zamkniętym otworem wejściowym, ujętym po bokach tynkowanymi blendami, zwieńczonymi ostrołukowym dwułuczem na konsolach. Szczyt trójkątny w całości pokryty eternitem, zwieńczony kwadratową wieżyczką na sygnaturkę. Elewacja południowa z wysoką, uskokową, ostrołukową wnęką i bryłą zakrystii z parą okien w ścianie południowej. Elewacja północna trójosiowa z osiami wyznaczonymi przez otwory okienne. Dach dwuspadowy, nad sygnaturką daszek namiotowy. Wnętrze Kościoła nakryte pozorną kolebką o łuku obniżonym, z profilowanym gzymsem u podstawy, prawdopodobnie z 1737 r.

Na wyposażenie kościoła składają się: organy o zewnętrznej oprawie neoklasycystycznej, barokowy ołtarz z 1737 r., ambona z tego samego okresu, drewniany chór muzyczny z pierwszej połowy XIX w. wsparty na dwóch słupach, konfesjonał i dwie barokowe ławy z pierwszej połowy XVIII w., barokowa rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego z drugiej połowy XVII w., ornat z tkaniny z pierwszej połowy XIX w., chorągiew procesyjna haftowana w 1860 r. oraz dzwon z 1612 r.

Fot. 2. Ołtarz w Kościele pw. Św. Jana Chrzciciela w Wielkim Węlczu

Przy Kościele od strony południowej usytuowana jest prostokątna, wolnostojąca dzwonnica murowana z cegły, otynkowana, kryta dwuspadowym dachem.

Do rejestru zabytków wpisany jest czynny do dziś cmentarz przykościelny parafii rzymskokatolickiej pw. Św. Jana Chrzciciela, założony w 1920 r. Zachowany został układ przestrzenny alejowo-kwaterowy. Najstarsze nagrobki pochodzą z lat 1927, 1931 i 1939. Na jego terenie znajdują się nieliczne drzewa (lipa, kasztanowce, świerki). Jednak ochrona układu przestrzennego, nagrobków sprzed 1945 r. i drzewostanu pozostaje bez wpisu do rejestru zabytków.

Postuluje się o wpisanie do rejestru zabytków nieczynny już cmentarz mennonicki, którego założenie datuje się na koniec XVIII w. Zachowane zostały czytelne granice cmentarza i układ przestrzenny alejowo-kwaterowy (dwie kwatery), liczne nagrobki (stalle nagrobne) z inskrypcjami, najstarsze z lat 1842,

1871, 1885, 1895, 1897, 1901-19, 1911 o dużej wartości historycznej i artystycznej oraz okazały starodrzew (klony, lipy) w wieku ok. 200 lat w rzędach wzdłuż alei głównej i granic cmentarza oraz zakrzewienie lilaka. Ochrona układu przestrzennego, sepulkraliów i starodrzewia z wpisem do rejestru zabytków.

Ponadto do obiektów wpisanych do ewidencji konserwatora zabytków należą:

- dawna szkoła podstawowa – murowana, z ok. 1900 r.,
- chata nr 31, mieszkalno-inwentarska, murowano-gliniana., druga połowa XIX w.,
- chata nr 35, drewniana, 1867,
- obora przy chacie nr 35, murowana, poł. XIX w. (prawdopodobnie 1867 r.),
- stodoła przy chacie nr 55, drewn., 1757,
- chata nr , mieszkalno-inwentarska, drewniana, XVIII/XIX w.,
- chata nr 84, drewniana, 1845,
- schron piechoty I 32 zewnętrznego obwodu fortyfikacji Twierdzy Grudziądz, 1914/15 r.
- schron piechoty I 33 zewnętrznego obwodu fortyfikacji Twierdzy Grudziądz, 1914/15 r.
- 3 zbiorniki wodne w zewnętrznym obwodzie fortyfikacji Twierdzy Grudziądz, 1914/15 r.
- 2 stacje wodne w zewnętrznym obwodzie fortyfikacji Twierdzy Grudziądz, 1914/15 r.
- schron - wartownia w zewnętrznym obwodzie fortyfikacji Twierdzy Grudziądz, 1914/15 r.

2.1 Stanowiska Archeologiczne

Zgodnie z Systemem Ewidencji Stanowisk Archeologicznych przygotowanym przez Oddział Wojewódzki w Toruniu Państwowej Służby Ochrony Zabytków, wyróżniono w Wielkim Wełczu następujące stanowiska archeologiczne:

Obszar AZP 28-45

1. Wełcz Wielki, stanowisko 1 - późne średniowiecze
2. Wełcz Wielki, stanowisko 2 - późne średniowiecze
3. Wełcz Wielki, stanowisko 3 - okres rzymski, późne średniowiecze
4. Wełcz Wielki, stanowisko 4 - późne średniowiecze
5. Wełcz Wielki, stanowisko 5 - późne średniowiecze
6. Wełcz Wielki, stanowisko 6 - neolit, okres rzymski, późne średniowiecze
7. Wełcz Wielki, stanowisko 7 - późne średniowiecze
8. Wełcz Wielki, stanowisko 8 - okres rzymski
9. Wełcz Wielki, stanowisko 9 - halsztat, okres rzymski, późne średniowiecze
10. Wełcz Wielki, stanowisko 10 - okres rzymski
11. Wełcz Wielki, stanowisko 11 - późne średniowiecze
12. Wełcz Wielki, stanowisko 12 - neolit, późne średniowiecze
13. Wełcz Wielki, stanowisko 13 - późne średniowiecze
14. Wełcz Wielki, stanowisko 14 - późne średniowiecze

3. Obiekty i tereny

Na terenie wsi Wielki Wełcz znajdują się malownicze tereny nadwiślańskie sprzyjające pieszym wycieczkom. Dzięki swojemu położeniu z

dala od miejskiego szumu dla wytrwałego turysty czy przyrodnika jest to idealny obszar do wędrówki, fotografii i obserwacji dzikiej przyrody. Organizowane są także liczne wycieczki po wytyczonym szlaku pieszym: Grudziądz - Nowa Wieś - Parski - Świerkocin - Mokre - Zakurzewo - Wielki Węlcz - Dusocin - Zarośle - Kalmuzy - Gardeja, a także szlaku rowerowym Kwidzyn- Grudziądz, które zachęcają mieszkańców większych ośrodków miejskich ulokowanych niedaleko wsi do czynnego poznawania Wielkiego Węlcza i jego okolic. Teren ten jest atrakcyjny chociażby ze względu na Łosiowe Góry, czyli wysokie wzniesienia będące swojego rodzaju osobliwością przyrodniczą.

Fot. 1. Łosiowe Góry.

Fot. 2. Łosiowe Góry.

4. Infrastruktura społeczna

W miejscowości Wielki Wełcz znajduje się Szkoła Podstawowa, która jest szkołą sześcioklasową, w której młode pokolenia przygotowują się do przyszłego, dorosłego życia.

Fot. 1 Szkoła Podstawowa w Wielkim Wełczu

Oprócz zadań edukacyjnych szkoła pełni także inne funkcje. W szkole wystawiane są co roku jasełka, odbywa się także zabawa z okazji Halloween. Szkoła jest organizatorem licznych festynów i okolicznościowych akcji, które sprzyjają społecznej integracji. Na terenie przed szkołą odbywają się dożynki oraz pikniki rodzinne i ekologiczne, które są idealnym sposobem na spędzenie wolnego czasu na świeżym powietrzu.

Fot. 2. Dożynki w Wielkim Węlczu.

Fot. 3. Piknik ekologiczny w Wielkim Węlczu.

Fot. 4. Piknik rodzinny w Wielkim Węlczu.

Fot.4. Piknik rodzinny w Wielkim Węlczu.

W Wielkim Wełczu działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, w której oprócz wykwalifikowanych strażaków swoje miejsce odnajdują dzieci zamieszkujące wieś i jej okolice.

Fot. 5. Ochotnicza Straż Pożarna w Wielkim Wełczu.

Dzięki ćwiczeniom organizowanym przez OSP, wiejskie dzieci mają możliwość poznawania specyfiki tego zawodu. Jest to na pewno ciekawy sposób na spędzenie wolnego czasu i rozwijanie zainteresowań. Pasjonaci strażackich zmagania z Wielkiego Wełcza aktywnie uczestniczą w zawodach organizowanych na terenie gminy Grudziądz. Dzieci, młodzież a także starsi zawodnicy reprezentujący OSP z Wielkiego Wełcza zajmują zawsze czołowe miejsca na tego rodzaju turniejach.

Z dniem 1 lipca 1995 r. uruchomiony został prawnie Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy. W dniu 14 marca tegoż roku podpisano porozumienie o przystąpieniu do KSRG. Komendant Główny z dniem 12 lipca 1995 r. włączył OSP w Wielkim Wełczu do systemu. Stała się ona jeszcze bardziej mobilna, w przyszłości natomiast w pierwszej kolejności wyposażona będzie w sprzęt

niezbędny do wykonywania podstawowych zadań. Jest to piękne ukoronowanie działalności przed Złotym Jubileuszem.

Fot. 6. Podpisanie porozumienia 14 III 1995 r.

5. Infrastruktura techniczna

W Wielkim Węlczu prowadzony jest końcowy etap budowy sieci wodociągowej. Zgodnie z planem rozwoju lokalnego inwestycja ma zostać zakończona w 2013 r. Podłączono do niej większość gospodarstw, co wiąże się z dostarczeniem czystej, zdrowej wody spełniającej wszelkie normy i wymogi. Równocześnie z budową sieci wodociągowej prowadzona jest budowa sieci kanalizacyjnej. Obecnie nieczystości odprowadzane są do bezodpływowych zbiorników, opróżnianych przez prywatne przedsiębiorstwa, posiadające do tego stosowną licencję.

Wywozem odpadów komunalnych zajmują się dwie firmy: Przedsiębiorstwo Usług Miejskich w Grudziądzu oraz Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia sp. z o.o. w Grudziądzu, które po procesie segregacji trafiają na wysypisko śmieci w Zakurzewie.

Wielki Węlcz nie posiada własnej sieci gazowej. Część mieszkańców korzysta do celów przygotowywania posiłków z gazu propan-butan dostarczanych w butlach. Według planowanych zadań na najbliższe lata, gaz ma

być doprowadzany mieszkańcom wsi ze stacji gazowej mającej swoją siedzibę w Wielkich Lniskach.

Ponadto w Wielkim Wełczu znajduje się sieć telekomunikacyjna oraz elektryczna, dzięki którym wszystkie istniejące gospodarstwa domowe posiadają dostęp do sieci energetycznej o mocy zaspokajającej potrzeby mieszkańców.

6. Gospodarka i rolnictwo.

Na terenie miejscowości Wielki Wełcz znajduje się 114 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 576,0378 ha, w tym:

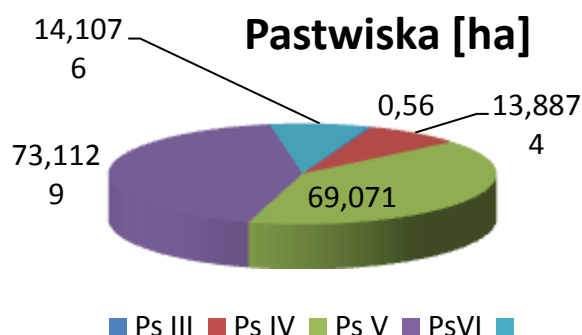
- o powierzchni 0 - 1 ha 27 gospodarstw
- o powierzchni 1 - 2 ha 23 gospodarstwa
- o powierzchni 2 - 5 ha 28 gospodarstw
- o powierzchni 5 - 7 ha 10 gospodarstw
- o powierzchni 7 - 10 ha 11 gospodarstw
- o powierzchni 10 - 15 ha 6 gospodarstw
- o powierzchni powyżej 15 ha 9 gospodarstw

Teren miejscowości ma charakter rolniczy. Uprawom sprzyja obecność bardzo żyznych gleb madowych klasy I i II.

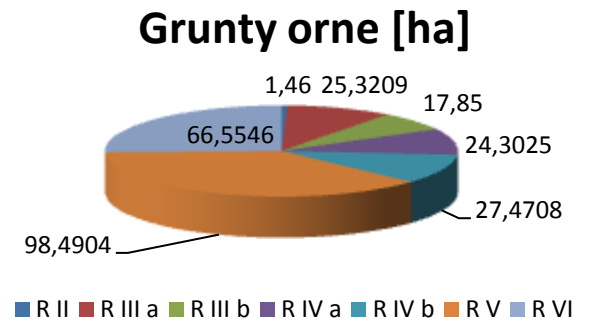
6.1 Klasyfikacja gleb

Poniższe tabele wykazują klasyfikację gleb miejscowości Wielki Wełcz.

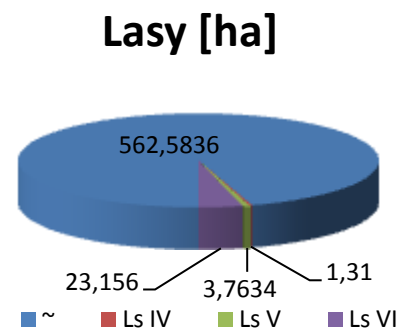
Pastwiska [ha]				
Ps II	Ps III	Ps IV	Ps V	Ps VI
0,5600	13,8874	69,0710	73,1129	14,1076

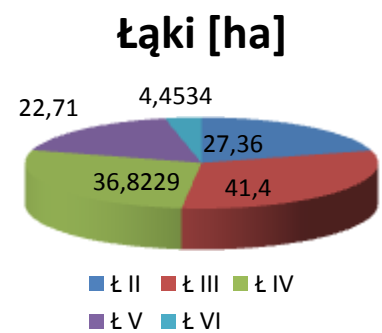
Grunty orne [ha]						
R II	R III a	R III b	R IV a	R IV b	R V	R VI
1,4600	25,3209	17,8500	24,3025	27,4708	98,4904	66,5546

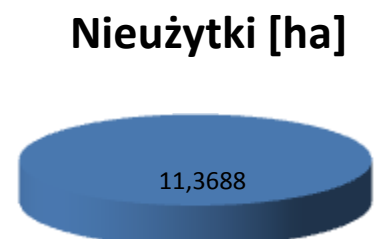
Lasy [ha]			
~	Ls IV	Ls V	Ls VI
562,5836	1,3100	3,7634	23,1560

Łąki [ha]				
Ł II	Ł III	Ł IV	Ł V	Ł VI
27,3600	41,4000	36,8229	22,7100	4,4534

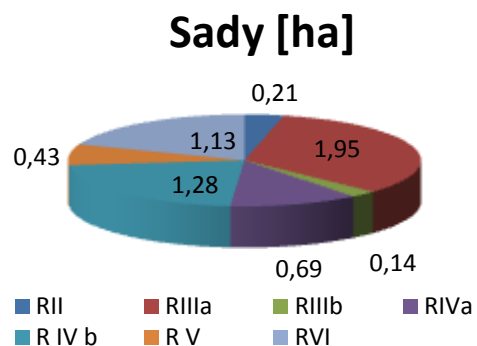

Nieużytki [ha]
11,3688

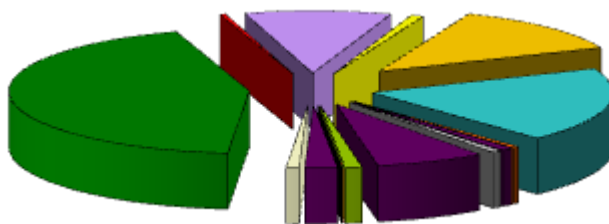
■ 1

Sady [ha]						
RII	RIIIa	RIIIb	RIVa	R IV b	R V	RVI
0,2100	1,9500	0,1400	0,6900	1,2800	0,4300	1,1300

6.2 Struktura użytków

Powierzchnia	1353,2697 ha	100%
Z tego:		
Budynki	15,2894	1,129
Inne tereny zabudowane	0,6278	0,046
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0,1700	0,012
Drogi	29,2323	2,160
Użytki ekologiczne	11,5500	0,853
Lasy	590,813	43,658
Grunty zadrzewione i zalesione	4,9000	0,3620
Łąki trwałe	132,7463	9,809
Nieuzytki	11,3688	0,840
Pastwiska trwałe	170,7389	12,616
Grunty orne	261,4492	19,319
Sady	5,83	0,430
Tereny różne	10,4562	0,772
Rowy	8,5178	0,629
Grunty pod wodami	99,5800	7,358

■ Budynki 15,2894	■ Inne tereny zabudowane 0,6278
■ Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe 0,1700	■ Drogi 29,2323
■ Użytki ekologiczne 11,5500	■ Lasy 590,813
■ Grunty zadrzewione i zalesione 4,9000	■ Łąki trwałe 132,7463
■ Nieużytki 11,3688	■ Pastwiska trwałe 170,7389
■ Grunty orne 261,4492	■ Sady 5,83
■ Tereny różne 10,4562	■ Rowy 8,5178
■ Grunty pod wodami 99,5800	

7. Warunki hydrogeologiczne

Woda we wsi ujmowana jest z czwartorzędowego poziomu wodonośnego, co oznacza, że woda z tego ujęcia ma zabarwienie 5-10 mg/dm³ Pt, jest bez smaku i zapachu, o średniej lub sporej twardości (3-7 mval/dm³). Zawiera ponadnormatywne ilości żelaza i manganu, dlatego przed spożyciem musi być uzdatniana. Na mapie hydrogeologicznej uwzględniona jest na terenie Wielkiego Węlcza jedna studnia o wydajności 7,2 m³/h, posiadająca pozwolenie wodno – prawne.

W Wielkim Węlczu znajduje się jezioro o obszarze 5,0 ha. Stanowi ono wąski, rynnowy zbiornik wodny na linii Kanału Jajło V, który może pełnić funkcję obiektu małej retencji. Stabilizację zwierciadła wody zapewnia próg stały na wypływie. Jego retencja wynosi $V=5 \text{ tys. m}^3$.

8. Kapitał społeczny i ludzki

Działalność samorządu wsi wspiera zbiórkami miejscowe społeczeństwo i ludność okolicznych wsi. Organizowane są m.in.: festyny, obchody Dnia Dziecka, święto plonu, dzień matki, spotkania wigilijne. Wielki Węlcz nie ma boiska ani innego terenu nadającego się do organizowania na nim imprez okolicznościowych, dlatego wszystkie tego typu spotkania odbywają się przed budynkiem szkoły. Corocznie z budżetu Gminy Grudziądz wydzielane są środki finansowe w ramach podjętej uchwały Rady Gminy z funduszu sołectkiego na bieżącą działalność sołectwa.

III. Ocena mocnych i słabych stron - Analiza SWOT

Wykorzystanie analizy SWOT daje możliwość przeanalizowania mocnych stron- atutów oraz słabych stron – słabości sołectwa Wielki Węlcz wobec stawianych przez otoczenie szans jak również zagrożeń. Pozwala również na przedstawienie informacji w przestrzennej, uporządkowanej formie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• położenie geograficzne• sprzyjająca struktura wiekowa mieszkańców• atrakcyjnie ukształtowany teren• dogodne warunki pod zabudowę• sieć wodociągowa• atrakcyjny pod względem turystycznym – przeważające obszary lasów, Łosiowe Góry• dostęp do infrastruktury telefonicznej• bliskość drogi krajowej nr 55 (odcinek Kwidzyn - Grudziądz)• oświetlenie części wsi	<ul style="list-style-type: none">• brak infrastruktury (gaz, sieć kanalizacyjna)• brak bazy turystycznej• wysokie bezrobocie• migracja ludzi młodych, wykształconych• słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna (brak gospodarstw agroturystycznych)• brak dostępu do szerokopasmowego Internetu• brak nowoczesnego obiektu świetlicy wiejskiej oraz placu zabaw• utrudniony dostęp do informacji

	<ul style="list-style-type: none"> • zły stan dróg gminnych i powiatowych • zły stan nawierzchni boiska sportowego i terenów przy remizie • częste zalewanie terenów przez wody gruntowe
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wejście do Unii Europejskiej-możliwość pozyskiwania środków pomocowych • Wykorzystanie środków strukturalnych Unii Europejskiej • Migracja ludzi z miasta na wieś 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak stabilnego prawa • Załamanie gospodarki światowej • Słabość gospodarcza miasta Grudziądz • Brak przychylnego klimatu dla inwestora na poziomie kraju • Brak perspektyw szybkiego wyjścia z bezrobocia w kraju • Brak klarownych programów gospodarczych • Pogłębiające się bezrobocie

Ocenę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń sołectwa Wielki Węlcz dokonali sami mieszkańcy wyrażając swoje opinie i uwagi na zebraniach wiejskich organizowanych przez Sołtysa i Radę Sołecką. Wszelkie uwagi, opinie i sugestie zostały przedstawione w powyższej Analizie SWOT, z której jasno wynikają cechy wyróżniające naszą miejscowość spośród innych w gminie, nasz potencjał gospodarczy oraz szanse i bariery.

IV. Opis planowanych zadań na lata 2010-2016

Lp.	Nazwa zadania	Cel	Przeznaczenie	Harmonogram Realizacji	Koszt	Źródło finansowania
1.	Budowa nawierzchni drogi gminnej Wielki Wełcz – Okrągła Łąka	Poprawa warunków komunikacji na trasie Wielki Wełcz – Okrągła Łąka	Mieszkańcy wsi Wielki Wełcz i pobliskich miejscowości	2013	1 700.000 zł	Budżet gminy, Środki pomocowe.
2.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Wielki Wełcz	Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego i poprawa życia mieszkańców	Mieszkańcy wsi Wielki Wełcz	2011-2013	800.000 zł	Budżet gminy, Użytkownicy, Środki pomocowe.
3.	Budowa boiska sportowego i jego zaplecza socjalnego	Promocja sportu, jako aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu, rozwój kultury fizycznej	Mieszkańcy wsi Wielki Wełcz (przede wszystkim dzieci i młodzież)	2011-2016	300.000 zł	Środki własne, Sponsorzy, Budżet gminy
4.	Budowa oświetlenia drogowego	Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców	Mieszkańcy wsi Wielki Wełcz oraz inni użytkownicy drogi	2011-2016	125.000 zł	Budżet gminy
5.	Budowa placu zabaw	Rozwój sprawności fizycznej dzieci i zagospodarowywanie wolnego czasu	Dzieci, młodzież, mieszkańcy wsi Wielki Wełcz	2012	60.000 zł	Budżet gminy, Środki pomocowe
6.	Remont dachu na Kościele pw. Św. Jana Chrzciciela w Wielkim Wełczu	Poprawa walorów estetycznych budowli i bezpieczeństwa wiernych	Mieszkańcy wsi Wielki Wełcz, parafianie	2013	100.000 zł	Budżet gminy, Środki pomocowe
7.	Budowa chodnika w centrum wsi Wielki Wełcz	Poprawa warunków bezpieczeństwa, stanu technicznego nawierzchni oraz estetyki wyglądu wsi	Mieszkańcy wsi Wielki Wełcz	2012	200.000 zł	Budżet gminy, Środki pomocowe

V. Podsumowanie

Marzymy, aby nasza wieś... była podłączona do oczyszczalni położonej na terenie gminy, a także gazociągu. Chcielibyśmy, aby wieś posiadała stałe łącza internetowe, lepszą komunikację z sąsiednimi miastami i gminami, a także plac zabaw i boisko z zapleczem socjalnym, który pozwoliłby naszym dzieciom rozwijać się i ułatwiać nawiązywanie kontaktów poprzez zabawę w grupie rówieśników. Ponadto chcemy posiadać doposażoną w urządzenia AGD, naczynia i sprzęt komputerowy remizę, która spełnia także funkcję świetlicy.

Bylibyśmy szczęśliwi... gdyby udało się pozyskać fundusze na rozwój małej przedsiębiorczości w sołectwie Wielki Wełcz, co pomogłoby w zatrzymaniu zdolnej i ambitnej młodzieży. Chcielibyśmy również zwiększyć dostęp do zakładów lecznictwa ogólnego i profilowanych poradni, aby można było uzyskać większe środki na prowadzenie profilaktyki uzależnień wśród młodzieży oraz promowanie wartości pro rodzinnych i pro zdrowotnych. Pragniemy polepszenia stanu nawierzchni dróg w naszej miejscowości, co wpłynęłoby za zmniejszenie liczby wypadków drogowych.

W oparciu o przeprowadzoną analizę potrzeb mieszkańców głównym ich celem jest dynamiczny i zrównoważony rozwój miejscowości Wielki Wełcz poprzez zwiększenie dostępu mieszkańców sołectwa i Gminy Grudziądz do rozwoju nowoczesnej infrastruktury, instytucji kultury, poprawę stanu dróg oraz szeroko rozumianej komunikacji.